

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

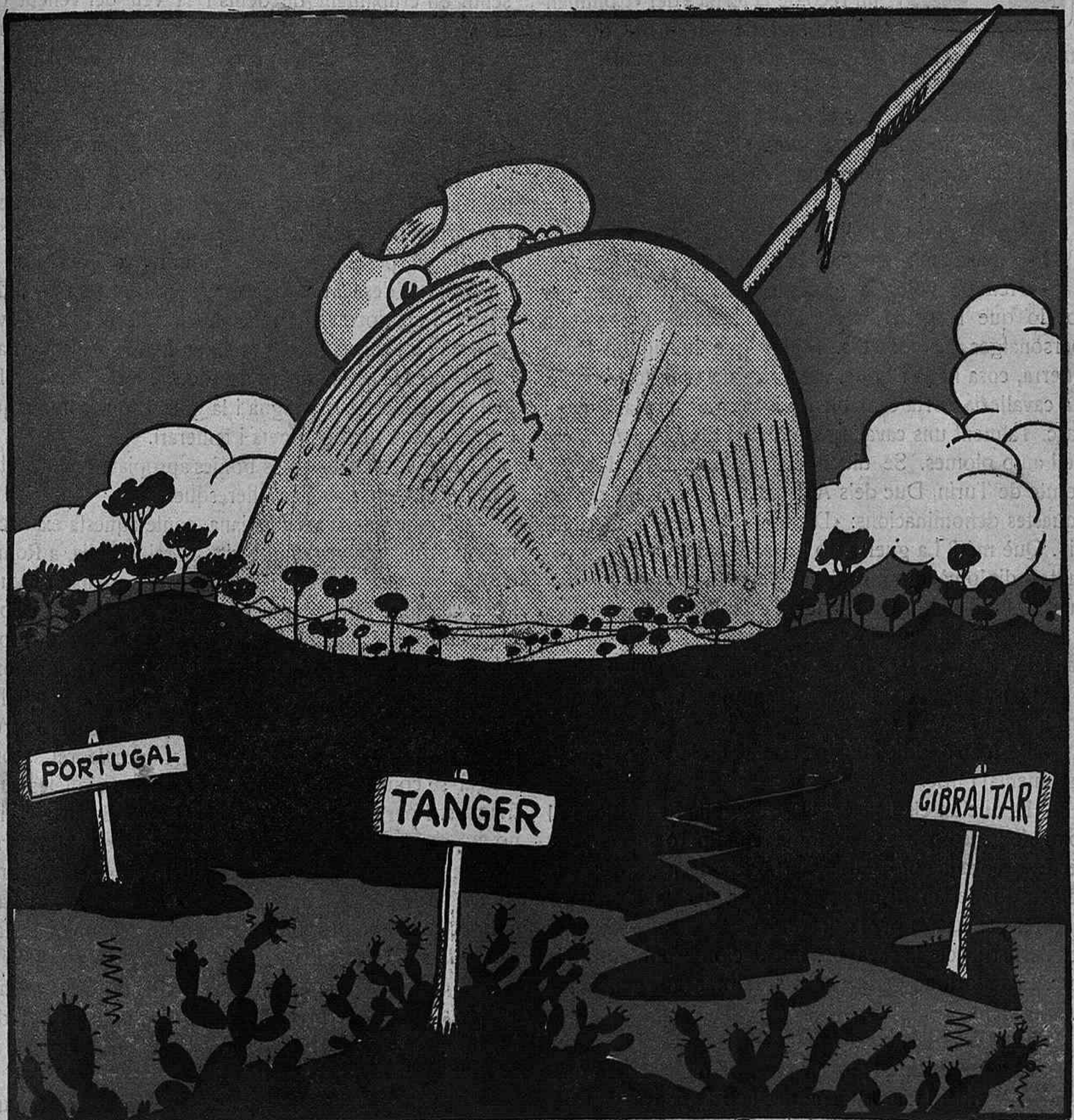
Núm. 1900 ——— Any XXXVII

BARCELONA 28 DE MAIG DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ——— Atrassats: 20

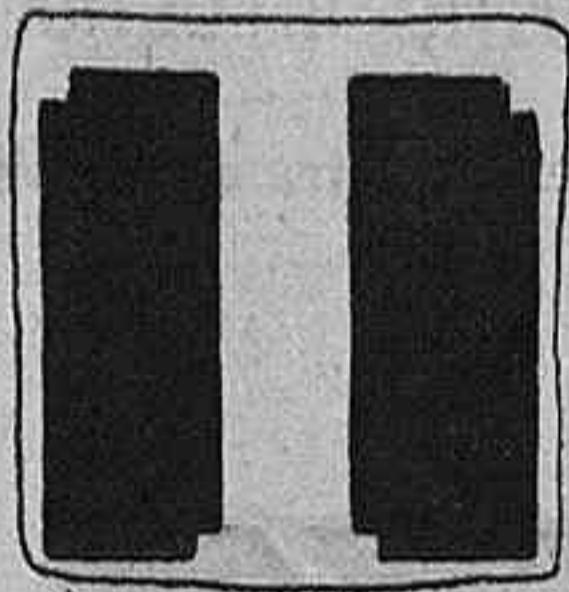

LO QUE'S PREPARA

La darrera sortida de Don Quixot

Vermouth d'optimisme

ORNEM a trobar a Dick, nom breu, agut i sel·lecte, del nostre petit Fradric Mandés, el conservador inagotable. Solitari i displicent, seu en un recó de la terrassa del «Continental», mirant, de tant en tant, un diari italià que penja, ple de titolars, de les seves mans.

—Un *wisky*?

—No; avui té d'ésser el nostre aperitiu el més llegendari *vermouth* italià. Un *vermouth* d'honor.

Arriba l'ampolla pomposa i virolada.

—Per l'Italia!

—Per la gloria d'Italia!

I en Dick, amb la copa a la mà, inicia un diàleg:

—Hem de voler la gloria d'Italia precisament per tot lo que la gent malparla. Els italians—diuen—són personatges de comedia. Millor que ho siguin! De la guerra, cosa lletja i bruta, ne faràn un espectacle bonic. La cavalleria porta capa blanca i la creu saboiana en el casc. Talment uns cavallers de Malta. Els *bersaglieri*, capell amb plomes. Se diuen els generals Duc d'Aosta, comte de Turín, Duc dels Abruzzos, i els vaixells porten aquestes denominacions: «Dante», «Petrarca», «Garibaldi». Què més? La guerra no ha sorgit d'unes fredes voluntats diplomàtiques, sinó de versos i cançons i musiques i eloqüencies. Un orador a cada tribuna, un poeta a cada balcó, una musica a cada plaça, a cada mà una bandera i en totes les boques l'himne d'en Mamelli. Com si marxar a la guerra fós anar a una festa!... Jo crec que fins hauràn cantat *I Puritani*.

—Però això indica una certa inconsciència de poble sentimental i líric.

—Es que an els italians l'escenografia, la musica i el color de les coses els hi és mitja vida; però sota els aspectes decoratius hi ha tota la tràgica decisió d'aquells homes que estàn disposats a donar, per la gloria, els marbres venecians; per l'odi secular, els palaus florentins; per l'esperit, tota la seva ornamentació de poble principesc. Ells morirà; però, per a asombrar a la gent, morirà cantant.

—També an ells els ofega l'estètica.

—Es a nosaltres que'ns ofegava, però ells saben que els hi va la vida. I marxen a perdre-la o a guanyar-la com a un torneig un cavaller. Ja sé, ja sé que aquí se desconfia del tremp dels italians. Aquí no's creu més que en la temeritat dels toreros, i els italians, després dels angle-

sos, són els cors més braus. L'anglès té un coratge estàtic i l'italià una valentia dinàmica. Jo sé anècdotes extraordinaries d'italians valents: Un dia...

Era la narració càlida, viscuda, una historia d'italians diabòlics, barreja de santetat i d'infamia.

—Un dia, a Venècia, no la blanca dels turistes, sinó la miserable dels pescadors tavernaris, vaig veure una baralla de mariners. Un d'ells, un adolescent, abofetejà a un mariner de guerra, alt, sapat, amb un coll de toro. La mà de l'adolescent no tingué temps de caure i retinguda per les de l'agraviat, fou extesa en una taula. El marineret forcejava, udolant blasfèmies; però l'altre, implacable, amb el ganivet li clavà la mà a la taula. Se va sentir un cruiximent de dents i la veu del vençut que deia: «Està bé; però ara vinc.» I treient una navaja amb la mà útil i obrint-la amb les dents, encara intentà seguir la baralla. I així són tots. Ja deveu saber un desafiament d'en Carducci. En una tertulia de literats, gosà un a dir que en els ulls de la reina Marguerida—Santa Marguerida de Saboia—havia advertit qualque petit defecte. Carducci s'exaltà i agafant al agraviador de la bellesa de la reina estimada li cridà: «De la reina ningú pot veure cap tara, ningú, perque se la té d'admirar a ulls clucs.» A l'endemà se desafiaven i Carducci feria en els ulls al detractor. I així tots, així també aquell pobre Felix Cavallotti, que a l'anar a batre's amb en Marcola, deia. «Bah, serà el meu setanta quatre desafiament.» Fou el darrer. En Marcola atravessà la llengua i la gola d'aquell home que era socialista, ric, bell poeta i temerari.

—Són aquests episodis bonics apropiats per a contes d'histories rusticanes i cavalleresques.

—Es que tota la vida italiana conté aquesta exaltació interna. Una sola vegada he vist al rei d'Italia, a Roma, en una cursa de cavalls. Es famosa la seva baixa estatura i em vaig fixar que, com a bon italià, per una disculpable presumpció, havia posat a les seves botines uns formidables talons. Però aquella cara era la d'un home fort, capaç de mirar cara a cara a la mort. Gaire bé no parlava i quan reia li apareixia a la cara una estrella d'arrugues. Ara veurà el món com aquest *piccolo* rei, sabrà llençar-se com Víctor Manuel contra les baionetes austriacques. I per a refermar la meua fè en el valor italià, no vui parlar de les *vendettas* corses, ni de l'ànima tràgica dels calabresos, ni dels napolitans buscarraons que encara juren *per Bacco*, ni dels piemontesos heroics, ni dels sicilians ferotges. En fi, el senyor Napoleó Bonaparte era italià...

—I encara, aquí a Espanya, se podria dir que'l triomf de Pavia fou el del marquès de Pescara, italià, i el de Lepanto, el de D. Joan d'Àustria, bavar, més també el de Andreu Doria, genovès.

—Erudició manualesca, amic *Paradox*. Lo cert és que Italia ens reconcilia i ens dona l'orgull del nostre temps. Són les velles virtuts, el valor, el romanticisme i l'elegancia ressucitades, és un altre Renaixement que torna. I en-

amb crema. Traduit al català diu: «A vosaltres, hermoses noies, que heu begut la vostra xocolata, la meua gratitut. Tant-de-bó que la vostra vida sigui tan dolça com aquesta beguda amb crema.» — Amic, per en D'Annunzio contra Guillem II.

I el vi d'Italia, lluí daurat i gloriós.

PARADOX

Diàlegs imaginaris

ELS DOS LLEONS

Els dos lleons, mirant-se fit a fit amb humida candidesa, escolten el silenci que'ls enronda.

No se sent ni un soroll. Dorm el gran teatre desert. En la foscor sols el renill d'algun cavall, despert i vigilant, ha posat una senyal de vida.

Els dos companys empresonats se miren amb mutua pietat. I en el silenci, diuen:

—Finalment, tot-hom se'n ha anat. Que és trista la nit!

—La nit i el dia!

—Vols que fugim? Ara podríem.

—I ara! No comprens que no sabríem on anar? Creus que's troba desseguida un empleo com el que tenim avui?

—Tant se val, seríem lliures i ens fariem respectar!

—Cal No veus que'ls homes ens caçarien?

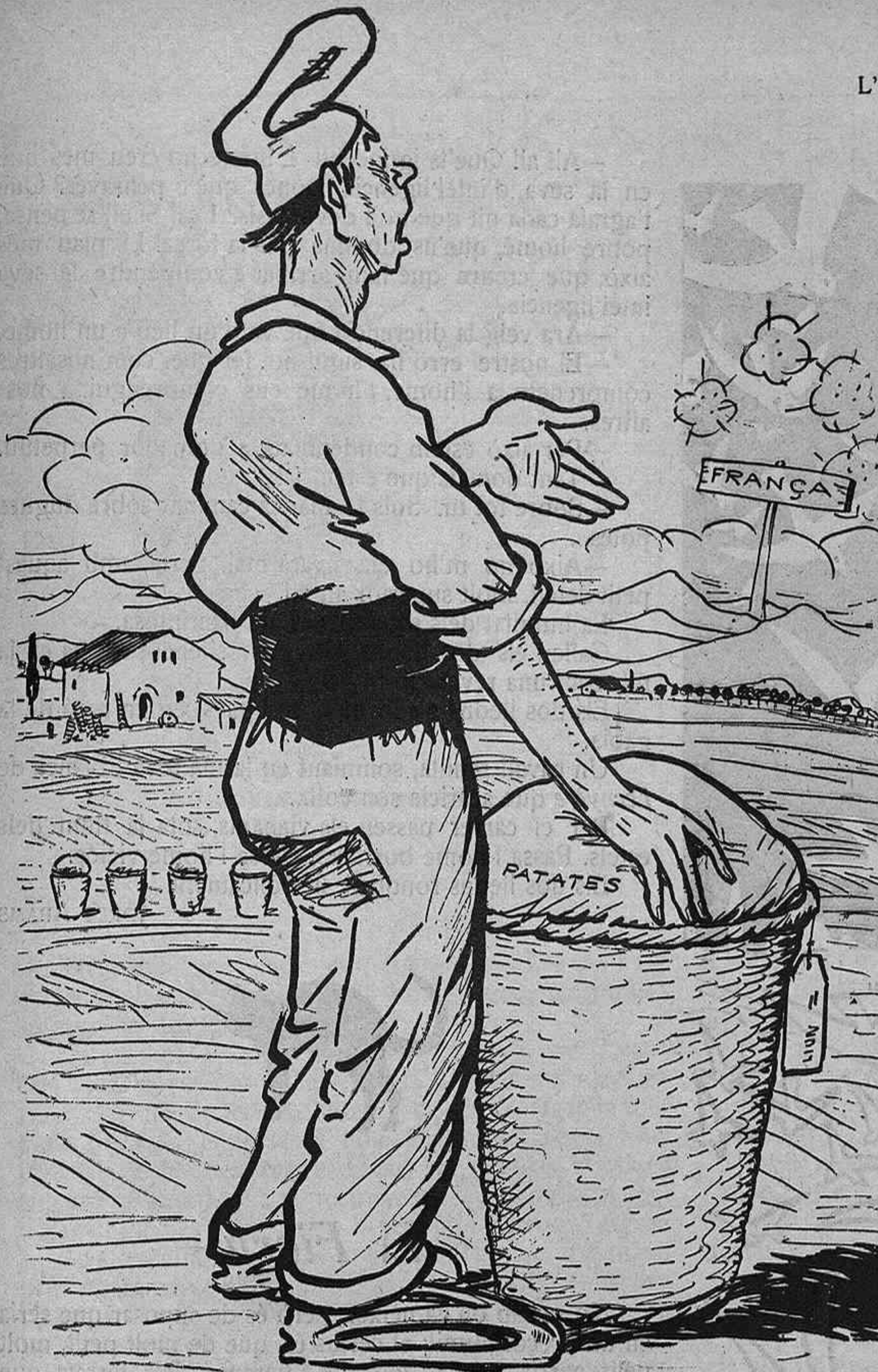
—Nosaltres som més forts.

—Però ells més murrís.

—I lo que hem après des de nostre esclavatge? No tenim ja per a arribar a l'home molts més medis, que quan erem feliços en la llibertat dels boscos? No hem après a respectar-lo, a entendre'l, a seguir i obeir sas ordres? No hem sentit, no sentim cada nit sos aplaudiments? No creus que l'home ens admira, àdhuc que'ns estima?

—Darrera dels ferros d'una gabià no't diré que no. Però si fugíem ja m'ho sabries dir. Lo millor que'ns podia passar és que'ns recullís l'Ajuntament en son Asil, per a diversió de soldats i mainaderes.

—Però no hem demostrat, no demostrem cada dia que posem una intel·ligència i que'ns estimem aquesta intel·ligència més que la nostra força?...

EL PAGÈS ALS AL·LIATS

—Fills i quartos no us en puc donar, però patates... demaneu!

cara hi ha escriptors que profetitzen una vida senzilla, després de la guerra! Dels ossaris dels camps de batalla naixerà l'adoració de la vida i de la carn. Després d'Austerlitz, la Malmaison. Napoleón, ja sabeu que quan volia anar-hi, avisaba previament a Josefina per a no trobar-se amb el llit ocupat.

—Per la victòria dels italians, doncs?

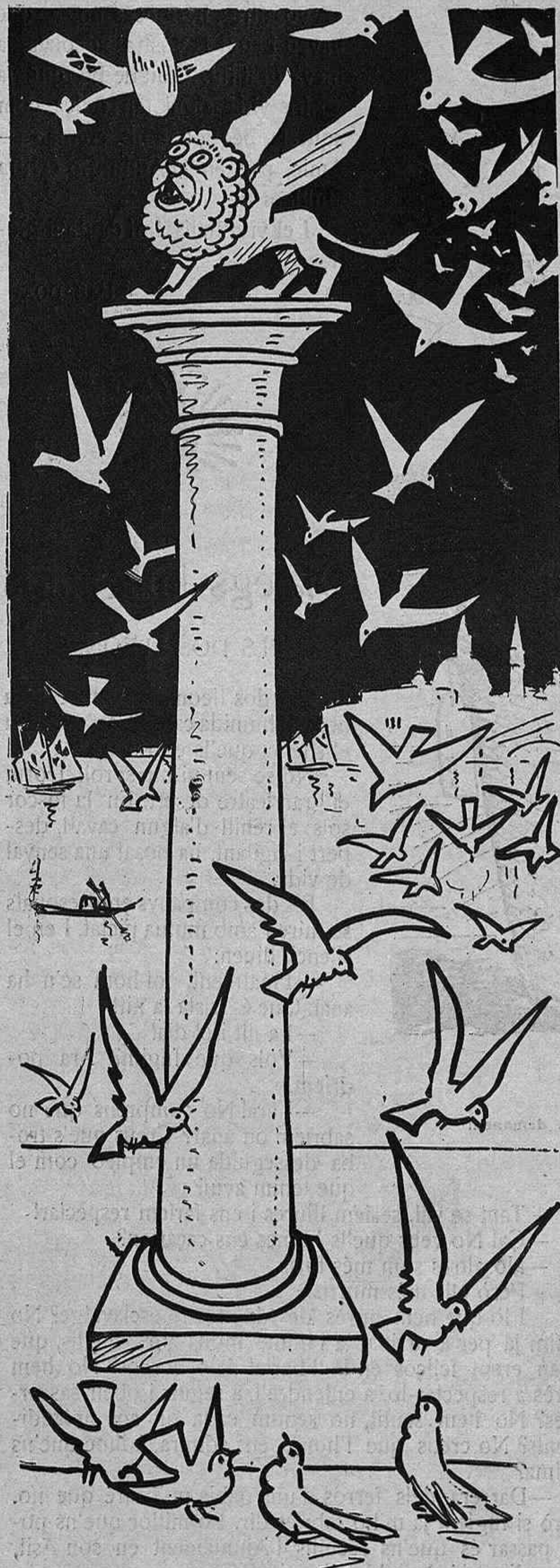
En Dick agafa la seva copa, mes abans de la libació, desplega el diari.

—D'Annunzio té avui, més que mai, divinitat. Doncs aquí acabo de llegir aquests versos de Guillem II:

Ihr die ihr Chocolate trankt

Ihr schoenen Maedchen seil gedankt...

No vui acabar aquest delicat *lied* dedicat a la xocolata

EL LLEÓ DE SANT MARC

—Pobres de nosaltres!... Quan els aviadors
enemics s'enterin de que això és plè de coloms,
tots voldran venir a Venècia, a fer l'arrop.

—Ail ail! Que'ts ignocent! L'home no creu més que en la seva, d'intel·ligència. Doncs què't pensaves? Que t'agraïa cada nit que no'l devoressis? I ca! Si ell se pensa, pobre home, que'ns domina per la força! Li plau més això, que creure que hem arribat a comprendre la seva intel·ligència.

—Ara veig la diferencia que va d'un lleó a un home.

—El nostre erro ha sigut no fer que, com nosaltres comprenem a l'home, l'home ens compregui a nosaltres.

—Per això estem condemnats a domador perpetuu.

—Tant domats que estem ja!

—Sobre tot tu. Sols te manca caminar sobre dugues potes...

—Això no m'ho ensenyarà mai. Seria, amb aquest petit detall, molt superior an ell.

La humitat dels seus ulls és ara llacrimosa.

Callen els dos lleons. Un gran silenci se coba en la nit, com una revelació futura.

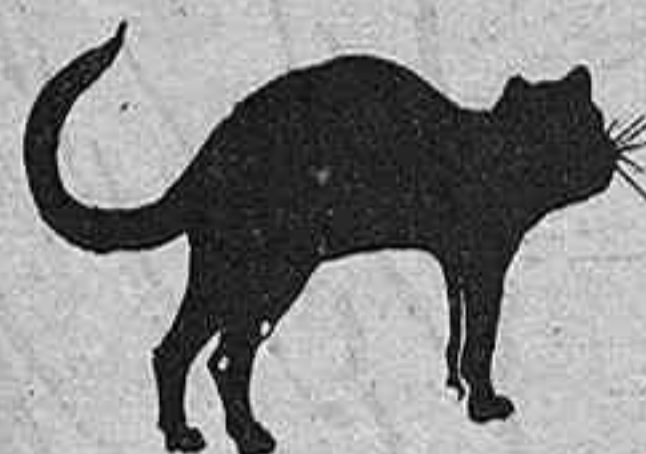
Els dos lleons s'adormen, resignats, en un recó de la gabia.

Un cavall renilla, somniant en la mà tova i blanca de l'ecuyère que acaricia son coll...

Per el carrer passen els vianants, sota la llum dels estels. Passa l'home borrarxo. Passa l'home viciós.

Els dos lleons ronquen, filosòficament.

JORDI APAMS

El Fieru

No se sab on va nèixer, però és de suposar que seria en un breçol humil; el certus és, que de molt petit, molt petit, corria per les teulades i baranes dels terrats que donen al carrer d'en Boquer. Va caure. Un altre hauria mort, però ell tenia set vides i no feu més que trencar-se una pota. Era tot blanc, amb la qua i el cap negres.

El moço d'un magatzem de colonials va recullir-lo i la casa l'afilà.

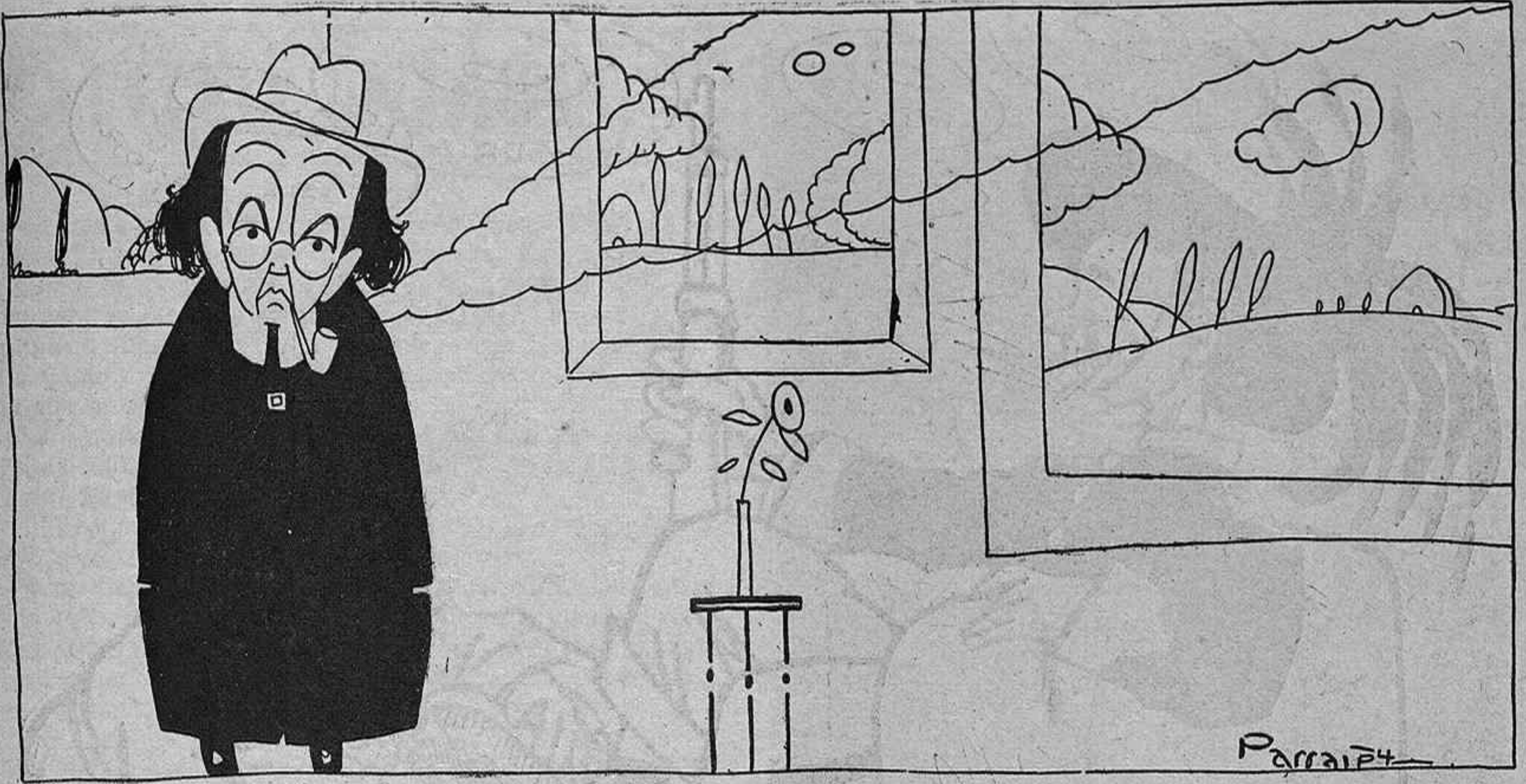
No sé si és que la pota li feia mal, però en els primers dies no s'ha conegut mai criatura més feréstega i rabiosa.

Feia riure molt; anaves per agafar-lo o per acarinar-lo i no fugia, el mil-homes, però tampoc deixava acostar-se't. Plantava cara i bufava. Era igual que un tigre de Liliput.

Les delícies dels esmorzars dels moços, camàlics i dependents, l'anaven fent sociable i al cap d'unes quantes setmanes ja era un dels individus que a diari s'entaulaven en companyia dels subjectes abans nomenats.

Després aprengué de jugar. Un troç de paper, un bocí de fil d'enpalomar, qualsevol cosa el divertia. De vegades passava mitja hora tractant de mossegar-se la qua.

Quan es divertia més era a la nit. L'entrada an el escriptori, que tenia vedada durant el dia, li era permesa a la nit; aleshores s'entretenia passejant-se sobre les seves

PINTA-MONES DE CAP DE BROT

—Han visto qué maravilla?
Pues todo esto ha salido
del caletre de Padilla.

comes de vellut, per entre mig dels tinters, dels pots de goma, de les capsas de segells i dels segells de goma i les barretes de lacre.

Ho ensumava tot, ho tafanejava tot i cada dia descobria coses noves i noves diversions. La millor d'aquestes era agafar una de les sabatilles del caixer i amagar-la sota d'una taula. A l'endemà el bon senyor la buscava, i no trobar-la el fei pernabat. Quan per fi sortia, el caixer culpava als meritoris i el nostre amic reia. Un dia se sentí atrevit i a més d'amagar-la hi feu pipí a sobre i esperà ansiós el resultat. Això fou sa perdua, l'olor el traí i després d'escapar-se d'un llibre diari que li tiraren entre cap i peus, anà a amagar-se entre mig dels sacs d'una estiva, tot escoparrandit. Des d'allí escoltà a dos meritoris que reien de la seva gracia i que asseguraven que àdhuc l'amo havia rigut al enterar-se'n.

Això el tranquilitzà i el decidí a sortir del seu amagatall. Els meritoris l'acaronaven i li donaven pells de llançoniça. Però, al arribar la nit, es trobà amb les portes del escriptori tancades i barrades.

Des d'aquell dia començà a seguir als gats grans en les nocturnes expedicions contra les rates. I així començà a conèixer el magatzem. Aquest era gran, ple d'alts i baixos. Per tot arreu, altes estives de sacs de sucre, de cafè, de cacao, de pebre (que calia evitar, doncs feia estornudar), de fardos de clavells (més perillosos que el pebre), de lligats de canyella i saques de la mateixa escorxa (traidora, que mareja i ensopeix al gat que hi dorm a sobre.) An aquell magatzem hi havia el recó de les trenyines on vivien aranyes grosses com un ou de colom, que's menjaven les mosques. Hi havia un lloc on guardaven el sucre de melaça, altament perillós. El sucre de melaça sempre regala, i a terra es fa com un llac on un gat pot quedar-hi amb les potes clavades, presoner. Això va passar un vegada a un i les mosques se'l menjaren.

El *Fieru*, nostre hèroe es deia *Fieru*, els hi tenia mol-

ta rabia a les mosques, i de dia, quan feia veure que estava dormint, tot d'un plegat saltava, i, nyam! se'n menjava una.

A la nit, després de menjar el cap i les potes del davant d'una rata, cap gat que s'estimi menja les de darrera ni la qua, li agradava pujar en la pala del canastró i groinxar-se.

I anà creixent i ja era un gat fadrí, i arribà el janer i amb ell l'Amor. Després de casat va reposar-se i ara en comptes de bots i altres follies li plavia estar-se agegut al portal del carrer de la Princesa, sobre una caixa de sucre, d'aquelles totes guarnides amb tires de pell de bou.

Fòra de les hores de menjar, s'estava allí. Al entrar els dependents l'acaronaven, gratant-li el cap. Ell tancava els ulls i deixava fer. Quan arribava l'amo li deia:

—Hola *Fieru*.

Ell s'alçava i l'amo li passava la mà pel llom. Els corredors que venien a oferir o a comprar, veient que l'amo el volia, se l'estimaven també ells, i, finalment, fins els veïns i transeunts li feien festes i manyagueries.

El bordegaç pocavergonya que li donava un cop de canya o li estirava la qua, ja podia preparar-se.

Així passaren dotze janers, l'un després de l'altre. Un dia l'amo digué:

—El *Fieru* està neguitós.

I a l'endemà:

—Com se grata el *Fieru*.

I a l'altre:

—Què deu tenir el *Fieru*?

Aleshores cridà al moço i li consultà, el moço s'enterrà i respongué a l'amo que patia ronya, que tenia el cap fet un crostisser i que era mal sense cura i que s'encomanava.

—Hi haurà que occirlo, anvadí.

L'amo digué:

—Bé.

CANVI DE PAPERS!

—Vès que vagi nèt això, que avui estio de festa!

Alshores el moço agafà un corró, s'acostà al Fieru, li donà un cop de corró al morro i el matà. Després l'agafà per la qua i el llençà al mateix carrer d'en Boquer, on havia caigut quan era nin.

MONI

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

An aquestes espurnes de la guerra, entre el remor llunyà que'ns arriba de barbarie i de desolació, a voltes clareja un raig de llum, i un d'aquests raigs, i dels més brillants, és l'exposició que ha obert l'Anglada a benefici de les viudes i dels orfes de pintors francesos que han caigut a les trinxeres.

No parlarem avui del gran artista que havlem conegut adolescent corrent per les prades d'Olot, pels cafès de nit de París, i, més tart, a València i a Mallorca. No parlarem dels seus quadros, que semblen l'herencia d'un persa, un somni de les mil i una nits, una llegenda de l'India. Parlarem del seu gest solament, digne del cor d'un gran artista.

L'Anglada, així, en absolut, és el català més conegut enllà de les fronteres. Els seus quadros han triomfat en totes les exposicions. Mils i mils homes dels que avui lluiten en les terres més llunyanes, per ell havien sapigut que existia Catalunya. Per tot arreu ens havien llegit per lletra de ses harmonies. Havia triomfat. Havia vençut, i recollint la més bella garba de llozer que pugui haver un home, guanyada tan gloriosament, l'ha oferta als fills morts per la seva patria.

Perquè l'Anglada, com tants artistes, s'ha recordat que, a més de tenir la seva patria, n'hi ha una altra que també és un xic nostra, i aquesta altra patria és París. Sense París molts no sabrien com s'ha de conèixer en Velázquez, ni el Greco, ni en Goya, ni en Zurbarán; sense París no sabrien com s'ha de veure el Mediterrà; i sense la boira de París i els seus pintors impressionistes, no sabrien com és la claror. París és la font que recull totes les pluges de l'art i, com una Samaritana, en fa veure en àmfora als artistes que hi van en pelegrinatge, assedegats, de totes les terres.

L'Anglada hi ha begut en aquestes àmfors, i avui porta el seu llozer a la font, on moren els seus fills.

Que la victoria li sia propicia!

XARAU

TELÓ ENLAIRE

Teatres, eh? Doncs no, senyor. No'n corre d'això. Es una delícia. Eh tota la setmana ni una estrena. En Calvo fa *Flor de un dia*; a «Novedades» la Suárez canta cuplets relliscosos i la gent s'empipa. La Jordi ha plegat. Al «Circo Ecuestre» fan braus i després la venjança de les feres. Res, que això és país. Comptin que al «Cómico», per fumesse'n, han desenterrat allò de *Petit y Pataud*.

La novella «Asociación Montero» anuncia per a avui, dia 28, una vetllada teatral, prenent-hi part la senyora Xatart i els senyors Montero i Jiménez.

El programa és bastant interessant: *Les Garces*, *El gran amic*, d'en Carrión i un diàleg d'en Montero.

Ja'ns dispensarà el Sr. Iglesias. No parlem de l'estrena del refós «Girassol» a l'*Auditorium* perquè «a la cuenta», els organitzadors del cicle no deuen volguer tractes amb nosaltres. Primerament van escatimar-nos la cadira; ara ens escatimen fins l'entrada. Ells sabran perquè. Que s'ho facin.

En l'hermós centre d'atraccions «Turó-Park» tingué lloc diumenge passat una veritable festa catalanesca, nomenada «Festa d'Infants i Flors» a benefici de la ensenyança catalana, en la qual hi prengueren part la Banda municipal, Orfeó Gracienc, Mossèn Cinto, Xiquets de Valls i les llorejades colles «La Principal de Perelada» i «La Principal Barcelonina» quines estrenaren varies sardanes, essent molt aplaudides les nomenades «Infants i Flors» del mestre Vives i «La Verge de Montserrat», del mestre Dimas, interpretades respectivament per dites cobles.

La festa resultà un verdader èxit; i la concurrencia, nombrosíssima.

CONCERTS

Sala Mozart. — El segon recital Sancristófol-Barella tingué lloc diumenge a la nit, davant d'un auditori tant nombrós i selecte, per no dir més, que el primer.

Les aplaudides artistes interpretaren felisment les tres parts del programa, que era esplèndit, tant per la varietat com pel mèrit intrínsec de cada una de les composicions. Quasi tot el pes d'aqueix concert, veritablement de proba, va recaure damunt de la violoncelista, i cal confessar que la senyoreta Aurelia Sancristófol, no sols va sortir airosa en la difícil tasca, sinó que en moltes de les peces, com el *Concert d'Haydn* i en la majoria de les que formaven la tercera part, estigué a l'altura de les eminències, frassejant admirablement i demostrant a tot-hora les seves hermoses qualitats d'energia i de sentiment que tant la caracteritzen. Més que interpretar les notes del pentàgrama, lo que fa la senyoreta Sancristófol és embellir-les exterioritzant l'emoció que an ella li produeixen i trasmetent-les als oients amb l'aditament que li donen les vibracions de la seva ànima sensible i el calor del seu xardorós temperament. Les unànims i sorolloses ovacions amb que l'obsequià el públic, fóren ben merescudes.

El millor elogi que podria fer-se de la seva digna companya senyora Barella, seria remarcar senzillament que en la seva part de piano no va desentonar mai. Però aquesta refinada artista va fer quelcom més que això: en els passatges que ho permetien, va fer filigranes de dicció que li valgueren també, com a la seva *colega*, justíssims aplaudiments.

— Ara suposem que soc Espanya, que'l pandero és la neutralitat, i que vé un tranquil i me l'esbotza... Ja ha d'ésser una cosa ben trista, tant mateix!

EN PLENO ÉXITO.

«Gran café de camareras *La Loca Alegría*, servido por 60 elegantes, vivarachas y hermosas señoritas. No se cobra más que la consumación.»

BRAUS

Diumenge, tingué lloc la correguda organitzada per el Círcol Equestre, que com cada any la dedica, segons diu ell, a beneficència. (Això són orgues, la dedica a honorar els cavalls que s'ha proposat protegir i que no pot permetre morir miserablement de vellesa).

El senyor Belmonte, que és un esgarrià cries, efectivament, no va comparèixer. Si jo fós empresari el contractaria i sense dir-li res anunciaria als cartells:

Gran correguda de braus.

Se correràn si ho permet el temps, etc., etc.

6 braus, etc., etc., 6

Que seràn morts per els aplaudits destres:

Rafael Gómez (a) Gall i Joan Belmonte (a) Mata empreses, etc., etc.

Aixís, mata empreses, perquè sortir un dia, fer lo que diuen que fa, contractar-se a tot arreu i després no anar enlloc, vaja! ja passa de mida.

Perfectament, en comptes d'en Belmonte, vingué en Malla. En Malla està de pega a Barcelona. A Barcelona i a Madrid. E l toreja bé, mata admirablement, però té la punyeflera pega de que li toca anar de costat amb aquest bromista de Gall (no el del Lyon) i an aquest quan toreja amb Malla, tenir la gràcia de fer-ho bé. I res, que com que quan el Gall ho fa bé, res llueix, tampoc llueixen les estocades d'en Malla.

A la correguda de l'Equestre, hi havia molta gent, i moltes senyores guapes. La presidència, que semblava un pom de flors, Carme de Villar Villate, Lolita Massoni, Aurelia Maristany, Inés Sagnier, Elisa Bertrán i Musitu, María G. de Sentmenat, Dolly Fuster Fabra y María d'Eulate.

En les llotjes, en els ajeguts, devanteres, etc., veurem a en Muley, que mai falla, i entre altres als senyors i senyores següents: Marqueses de Vilanova i Geltrú amb sa germana Rosita; de Julià i germana Josefina; de Monsolís; de la Laguna de Cameros; comtesa de Lavern; baroneses de Quadras; de Salillas i de Maldá; senyores i senyorettes Ribas, viuda de Boada i filles; Reig de Bosch Labrús i filles; filla del marquès d'Allella; Vidal Quadras; Pons i Bofill; Bertrán Musitu, de Pallejá de Balaguer; de Monteys de Fabra; Burés de Juncadella; de Parellada de Ferrer Güell; Rebollo de Sagnier; de Parellada de Yerobbi; Fabra viuda de Ribas i filla Carmen; Solá Sert Castellar; Ferrer Barbará; Castañer de Viñamata; de Ibarra de Montis; de Reynoso de Pagés, Delás López Guijarro de Bosch i Labrús; Torrents de Solá Sert; Batlló de Bach i filla; Morera de Ortoll i germanes; Texidor Rodríguez de Planás i germanes; Garriga Coll; Zárrega Bosch Catarineu; Inglada; Martí Garcés; Estalella viuda de Sotolongo i neboda Andreu de Munné i germanes Sitjà de Maristany; Bertrán de Salas; Guardiola de Milá; de Mata; Ponce de León; Comulada; Sagnier Sanjuanena; Ferrer i Vidal; de Quadras de Nadal; de la Riva; Soler; Fuster; de Casanova, etc., etc.

Molt bé. Doncs després dels cavallers en plaça, que com ja és sapigut és cosa que a nosaltres no'ns plau, comença la correguda formal i comença el Gall a fer de les seves.

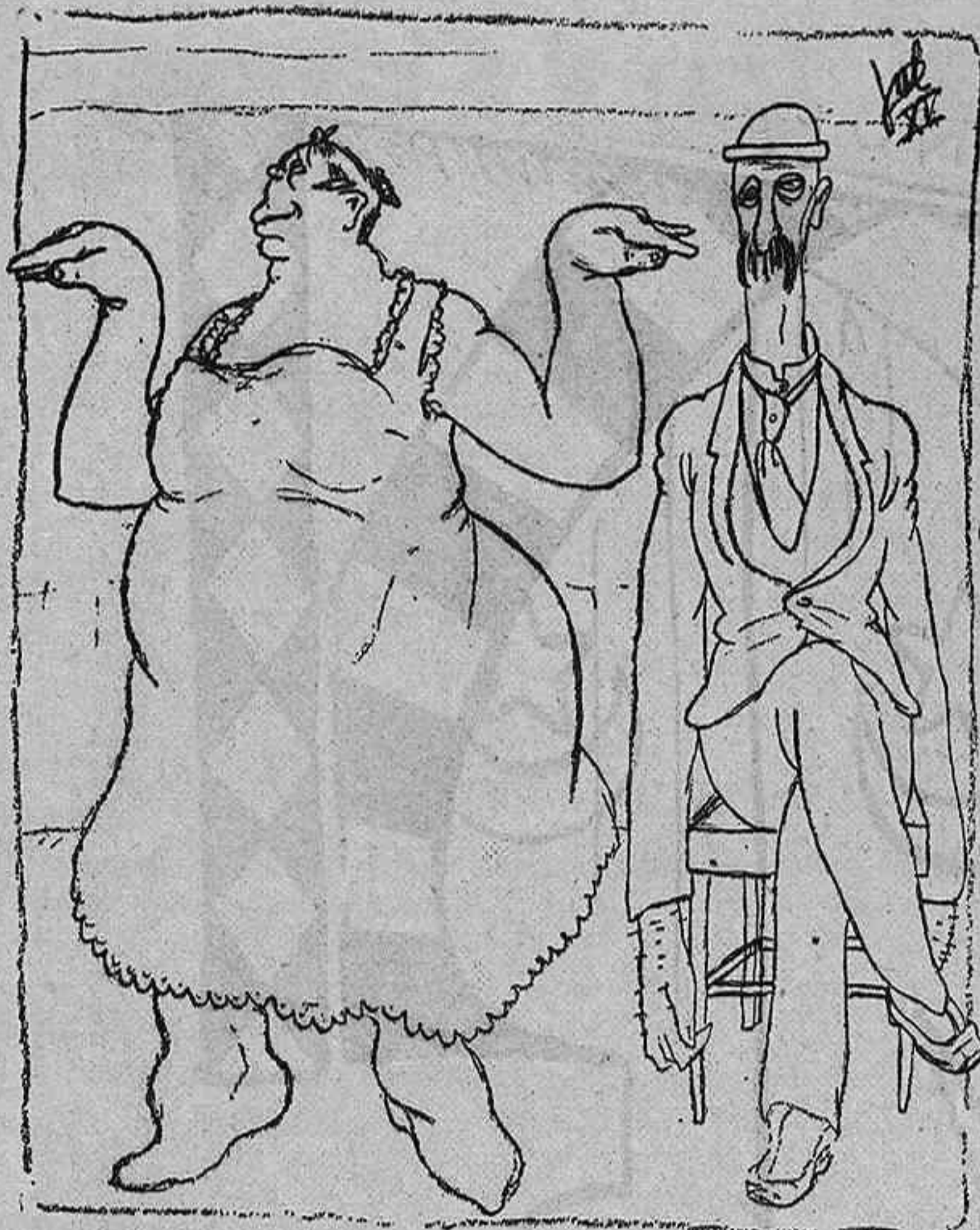
El primer brau era de Santa Coloma, no de Farnés sinó del marquès. El Gall li dona sis veròniques i un retall admirable com a séus. En els tregui estigueren molt bé tots tres espases, i després de banderetejar el brau per en Cu-cut i en Postures, don Rafael és quedà sol amb la bestia, i comença amb un pas canviat que ja'ns feu caure d'esquena. Després demanin... el gitano s'emborratxà i ja sabem què fa brauejant quan s'emborratxa. Quan ja no sabia que fer es posa a fer broma amb un capell de palla. Entrà dos cops a occir i quan la bestia caigué l'aplaudiren tant com es mereixia, és a dir, moltíssim i li donaren l'orella.

També la guanyà en Malla, matant el séu primer d'una manera admirable, entrant com no s'acostuma. Però, a mi, la veritat, m'agrada més en el quint, en el que tingué de burxar

LA QUESTIÓ DE TURQUÍA

El vigilant diligent.—«Vooy!...»

—Fas bé, noia, apren de ballar; que almenys, si jo haig d'anar a la guerra, tu sàpigues guanyar-te la vida.

quatre vegades, però sempre bé, sempre entrant dret, sense alivis de cap mena. En Josepet Gall, sinó és per les banderetes i pels tregui i per lo ben col·locat, ja podria anar al carai. Ara, les banderetes fóren formidables i el tregui an en Malla, estupendo. En Malla li deu la vida.

El dilluns, sant tornem-hi, novellada d'una mena de Miures més dolents! Jo no sé quin gust hi troben en veure córrer aquestes besties, que si no són ensenyades ho semblen.

En Fortuna com sempre, l'Amuedo me semblà bé, el Marchenero com sempre. Ens aburriem!...

AIXÉLLETA

La gran quantitat de festes deportives celebrades diumenge i dilluns passats, ens posen en un veritable compromís entre l'espai a destinar-hi i l'importància que totes tingueren.

Començarem pel començament, que, com sempre, ha d'ésser el foot-ball, deport que té més adeptes i sobre tot més públic, i direm que els partits *Atlético-Barcelona* no ens acabaren de fer el pes, aixís, en rodó.

El primer, celebrat diumenge, ens demostrà que els bilbaíns són ni més ni menys que els foot-ballistes de tot arreu, po-ser més dolents i tot, alguns d'ells. Bé és veritat que dels campions solament n'hi havien quatre, emperò la seva influència no's deixà pas sentir, exceptuant al porter, l'Ibarreche, que treballà tota la tarde com un *negre*, abandonat de defenses i bombardejat de tots cantons com si fós la catedral de Reims. Al acabar el partit semblava que se li hagués mort algú de la família.

Els nostres molt bé tots, excepte els defenses que estigueren molt fluixos. Sobretot en Reguera tingué unes *espantás* que ni el «Gallo». Sort que els mitjos eren una barrera infranquejable i la pilota sempre anava d'ells als devaners o sinó hagerem tingut un disgust. En Torralba, en Massana i en Bau com a mitjos demostraren ésser de lo milloret que tenim. L'Alcántara, com a devanter i capità, colossal. Es l'únic. Llástima que les seves passades magistrals no fossin millor aprofitades per en Peris i en Tarré! El primer s'esvera i el segon fa masses dibuixos amb les cames.

De tots modos no'ns podem queixar del resultat: 4 a 2, a favor del *Barcelona* que dominà sempre i feu lo que volgué tota la tarde.

El segon partit, celebrat dilluns, pot-ser fou més animat que el primer. Els bilbaíns introduïren algunes modificacions en l'equip amb dos campions més que els arribaren a darrera hora. També el *Barcelona* posà en línia an en Greenwell en substitució d'en Bau i an aquest en substitució d'en Mallorquí.

En el primer temps, també com sempre dominà el *Barcelona* posant en un veritable compromís la porta bilbaína. Sort dels defenses, canviats, que aguantaren millor l'escomesa. A pesar d'això hi hageren dos goals pels barcelonins i cap pels *fenómenos* del nord.

En la segona part se notà cansament per part d'alguns jugadors nostres, que aprofitaren els bilbaíns per a salvar l'honor *a el carro* i apuntarse un goal.

Total d'aquest partit: dos a un, a favor del *Barcelona*.

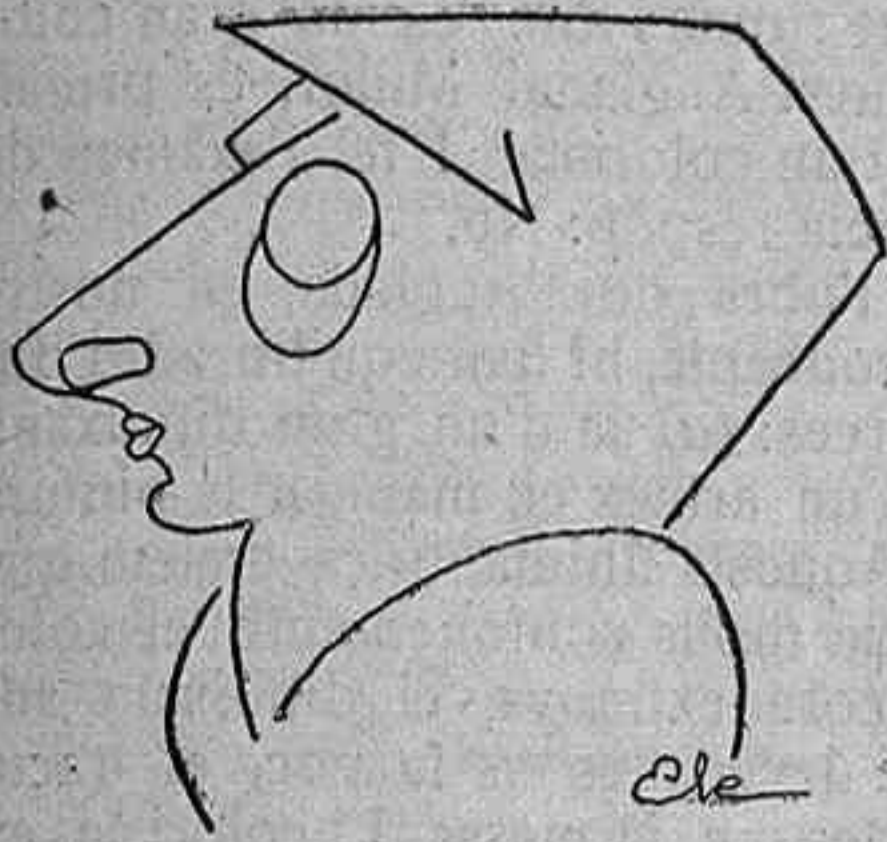
Dels jugadors n'hem de dir lo mateix que en el primer partit, bé tots, menys els defenses, també fluixos i mal col·locats.

En conjunt aquests dos partits han sigut una lliçó ben aprofitable. Els bilbaíns, són lo que aquí ne diem jugadors més individuals que de combinació, notant-se que aquesta els

—Deu ésser molt maca aquesta Pau, que's maten tants homes per ella...

ALGUNS DELS AUTÈNTICS CAMPIONS DE L'ATLÈTIC.

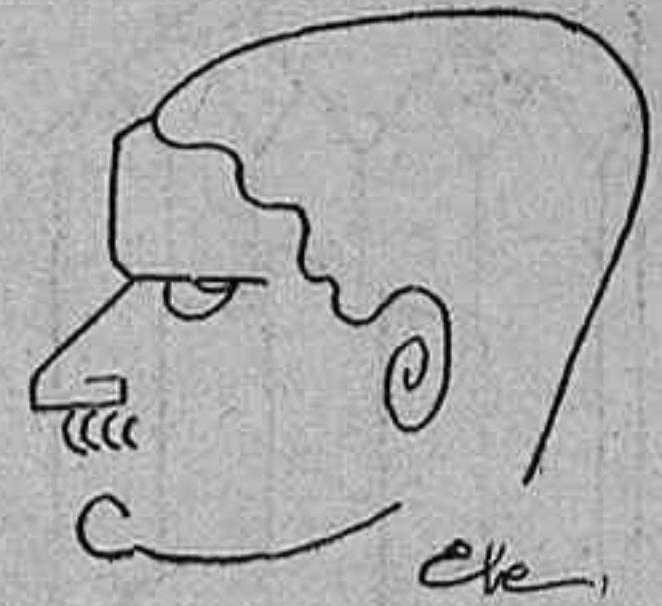
Ibarreche (porter)

Echevarría

Zubizarreta

Iceta (capità)

desconcerta bon xic i que amb una mica més de decisió dels devaners barcelonins davant l'àrea de goal, aquests els farien tots els goals que volguessin.

* * *

Anem ara a la nàutica.

Les regates organitzades enguany pel R. C. Marítim a pesar de no ésser tant importants com els altres anys, atragueren, dilluns a la tarda, al local de dit Club una concurrència tan nombrosa com distingida, destacant-s'hi entre el gris fosc dels trajos masculins, el alegres colors de les *toilettes* primaverales de les nostres damiselles.

Llum, color i alegria és lo que predominava en el magnífic edifici social del Club campió d'Espanya, en una apacible tarda de primavera.

Amb una impressió tan agradable, no cal dir que els bogadors se llençaren a l'aigua posseïts dels millors entusiasmes.

De primer els canots a dos remers i timoner, s'arreglaren, els dispararen un tret (no an ells sinó enlaire) i amunt, boga que bogarà el *Desengany* i l'*Englantina*, el *Joan d'Austria* i el *Brunzent* seguits dels altres.

El *Desengany*, del Marítim, acabà per donar un *idem* als altres bots i arribà primer, seguit de l'*Englantina*, del Club de Mar, amb 20 segons de aventatge. Pausa i anem a les canoes tripulades pels *marinos de guerra*.

Més val no parlar-ne. Dugues n'hi prengueren part i una s'hagué de retirar per haver ensopegat amb una barca de pesca. Fem punt i anem a les regates de iols.

Hi havia molta espectació per a presenciar-les degut a que el Club de Mar sortia per primera vegada a la palestra.

S'arreglaren, sonà un tret, i arrencaren. Al principi bé un iol del Club de Mar i un del Marítim, els altres dos (també del Club de Mar i el Marítim) se retiren pel *foro*. Després malament el *Monturiol* del Club de Mar que no obstant i haver virat primer que el *Manelich* del Marítim, aquest li va guanyant terreny cada vegada més. Finalment, el protagonista de *Terra Baixa* arriba primer amb un aventatge, sobre l'inventor del barco-peix, de 21 segons. Déu n'hi dò de la *panadera!*

No volem ficar-nos allà on no'ns demanen, però ens atrevim a dir que d'això en té la culpa (amb la major bona fè, per això) el Comité de Rem del Club de Mar. Qui li fa presentar unes tripulacions seleccionades, tenint, com tenia, tres equips formats a l'escalf de la Copa Matagalls? Aquestes representacions s'han de guanyar a pols i no per la preferència amb tals o quals bogadors. Hi ha que fer sempre eliminatories, que aquestes són les que donen els bons equips. Miri's, sinó, el Marítim amb la tripulació d'en Santa, guanyadora del campionat d'Espanya, que abans havia ja conquerit el primer lloc en les eliminatories.

Emperò deixem aquestes consideracions i anem a les canoes, regata popular per excel·lència. La *Carmen*, patronejada per l'amic Raldiris, guanyà, i això és tot. La dependència mer-

cantil quedava en bon lloc per l'esforç d'aquests nois de l'Unió Professional. La *Lola* del Marítim en segon lloc i la *Gavina* de la Casa de Família en el tercer.

Aquí donà fi la festa. Callaren les veus dels bogadors, callaren els motors, s'apagaren els últims ecos de la lluita. La concurrència començà a passejar-se per la terrassa del Club. Altra vegada les *toilettes* estivals, enmarcant l'hermosura de les nostres dones, donaven un encís deliciós a la caiguda de la tarda.

Les primeres ombres del crepuscle envaïen la terrassa, i allí, a sota, el mar remorejava dòcil i bon minyó. Una banda militar, de qual nom no volem recordar-nos, començà a preparar els instruments.

Nosaltres esperavem oir les delicioses notes d'algun vals-boston que armonitzés amb l'ambient que allí es respirava. Però quan creiem sentir el *porquoi, pourquoi pleurer*, almenys, la banda, prosaica, se'ns arrencà amb allò de

*Ay Nemesio, ay Nemesio,
hazme un retrato al magnesio*

i les nostres il·lusions sentimentals s'esvairien. Després, encara, la *Chulapona* i demanin! Les damiselles i els joves començaren a gira-voltar i allò semblava *El sarau de cà la Quima*.

Ens en anarem. Pel moll de Barcelona la gent, passejant-se, disfrutava de l'*hora placida*. I lluny de nosaltres, els ecos vulgars de la banda militar, sentírem la nostra ànima envaïda d'una melangia dolça i serena, com el crepuscle...

* * *

Finalment, l'altra manifestació deportiva important era la cursa pedestre *Copa Montseny*, efectuada dilluns amb tota brillantesa en la nostra llegendaria muntanya. El Centre A. de D. pot estar satisfet del èxit obtingut.

Guanyà el primer lloc en P. Prat que feu el trajecte (25 kilòmetres amb un desnivell de 1540 metres) de Gualba al pic de les Agudes, en 3 hores, 32 minuts, 30 segons, seguit d'en J. Rivas que'l feu en 3 h., 59 m., 10 s. i d'en Erra en 4 h., 5 m., 20 s. Són uns trajectes bonics perquè sí.

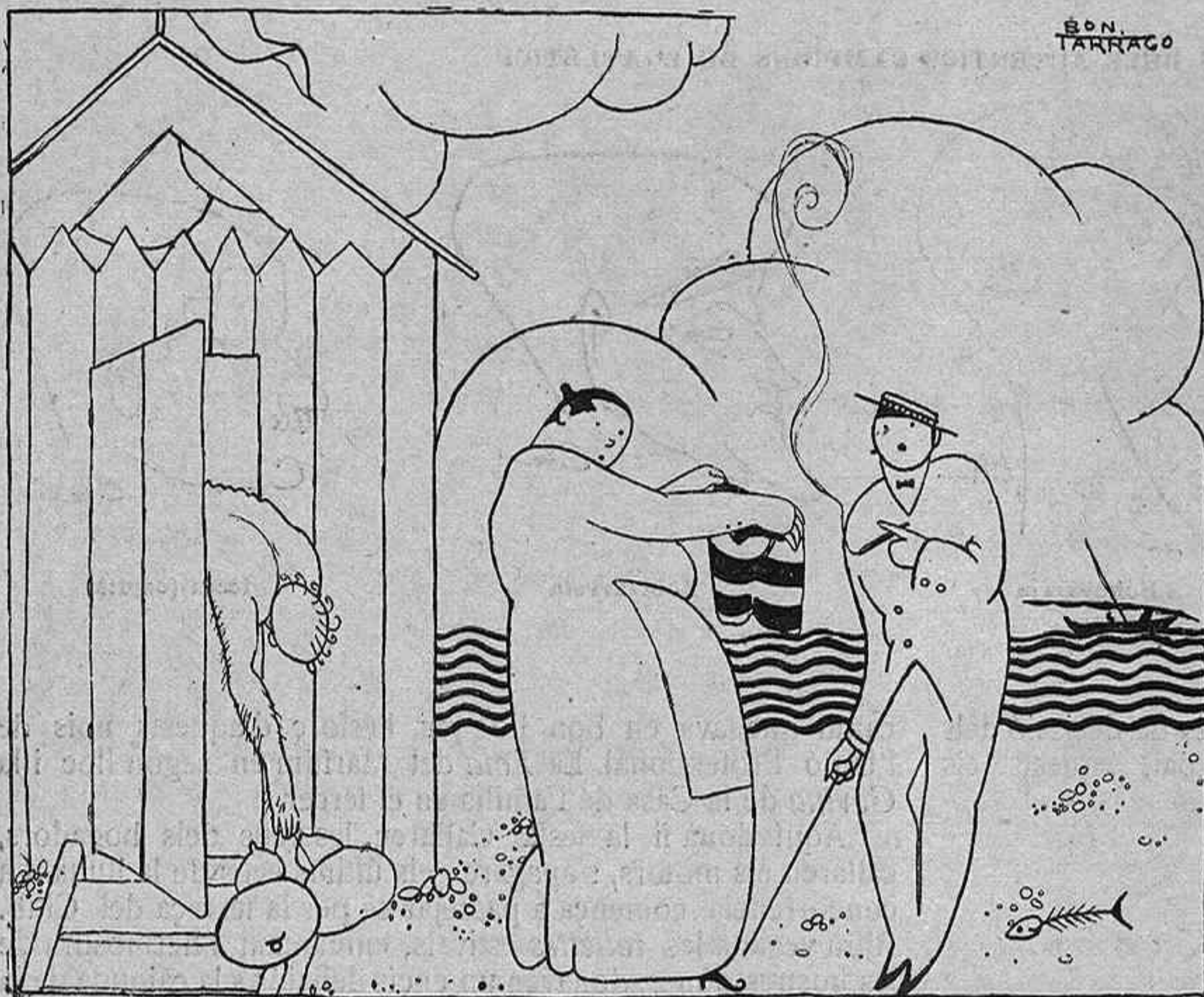
El temps esplèndid i el sol magnífic contribuïren al èxit de la cursa, primera d'aquesta naturalesa que s'efectua a Espanya. La gent que acudí a presenciar-la fou també molta. Les ermites de Santa Fé i Sant Marsal no podien donar l'abast a tants forasters.

Durant tot el dia onejà en el pic de les Agudes la bandera del Centre A. de Dependents, presidint amb sos vius colors la gran manifestació deportiva i donant una nota altament simpàtica de patriotisme deportiu.

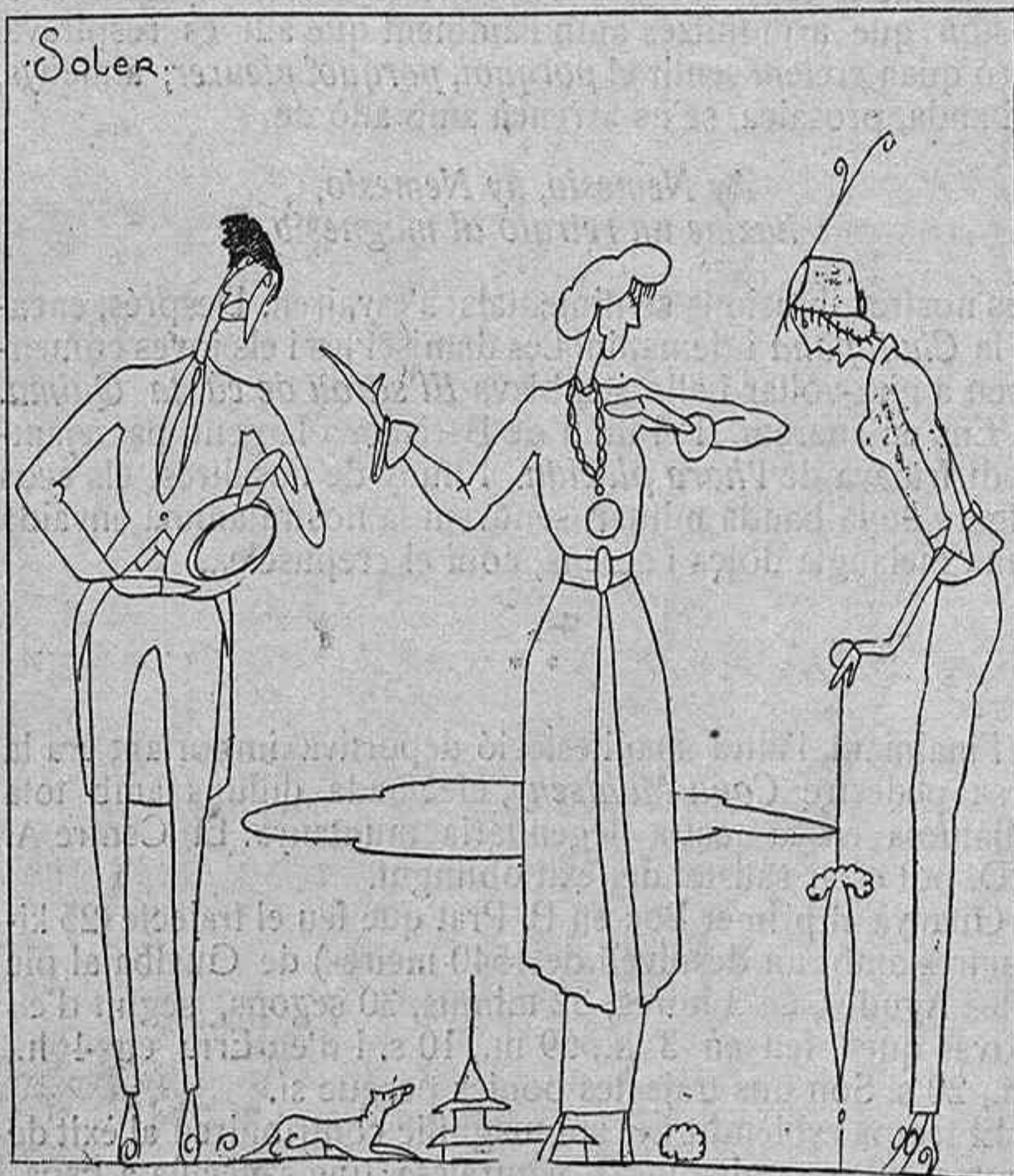
Les demés manifestacions de sport, com el festival motorista del Vendrell i les festes d'Hostalric, tingueren també el seu èxit; però ja ens hem allargat massa i és necessari que posem punt final an aquesta *llauna* deportiva.

Fins a una altra!

HIP

—Voldria que'm llogués unes carabaces.
—Ja's vol banyar, i tot just som al Maig?
—No'm vui banyar, però patelxo d'asma, sab?... i devegades m'ofego.

—Aquest jove és aquell de qui't parlava: poeta mediterrani, que està tant entusiasmat amb en D'Annunzio
—Sí, senyora,... completament danunziat.

NOTES D'ART

Ara, després de passada la setmana de temps que demanarem, ens trobem, quasi quasi en la mateixa situació que fa vint dies: Badant i sense una opinió ferma. Però hi ha que decidir-se, què diable! sinó don Antoni ens estiraria les orelles i pot-ser, pot-ser, fins ens diria ganduls.

Oh, quin colorista aquest Anglada! I un home rumia i diu: Es un gran colorista aquest Anglada? Millor, és principalment un colorista? I fet l'exàmen de consciència respòn: No.

En l'obra de l'Anglada, en nostre humil concepte, hi han equilibrades dues forces: (a) la d'un gran dibuixant, (b) la d'un artífex en manejar la pintura al oli. Aquesta última traça creiem que és lo que molts confonen amb el colorista. I cosa extranya, el dibuixant admirable devegades en fa poc, el traçut devegades en fa massa. El colorista, en certs moments, ens falla.

Com que la manifestació artística de l'Anglada és, pot-ser, la de més capdal importància que s'ha fet a Barcelona des de molts anys ençà, val la pena de que ens hi fixem tela per tela, que ja hi ha tela!

A la sala primera hi ha la *Nuvia valenciana*; és aquesta una de les millors obres en nostre humil concepte, els braços aquells són dibuixats de manera admirable, les robes donen una impressió extraordinària d'opulència, el fons... d'aquest fons i d'altres consemblants en parlarem més tart. En la mateixa sala hi ha la *Valenciana entre dos llums i l'idol*.

L'idol, naturalment, és un torero. En aquest quadre és pot-ser on l'Anglada ha volgut lluir més ses qualitats d'artífex. Realment, com a habilitat de pintor, no de pintor, de reproductor d'una roba brodada, després de veure aquell capot ja no's pot demanar més; però per què sobre aquest troç de pintura tan real, tan grassa, col·locar-hi aquella cara encarnetada? per què deixar les cames abandonades? Es una llàstima. *L'idol* no és un torero, és un capot. Un capot admirable. A mi em fa una mica l'efecte d'aquelles nines amb un vestit de bulto la mar de luxós fet de paper de tela i antiquelles, i que té el cap, les cames i les mans d'un cromó retallat.

Entrant a la segona sala ens trobem amb una senyora envollada amb un mocador groc, sobre fons blanc. Aquest és un gran quadre. Com estàn bé les robes del mantón!... que ben pintat aquell tors i aquell cap! La part baixa està una miqueta descuidada, ens sembla, però no hi fa res. Que molt bé!

Al costat té una senyora que's diu Sibila, tota pintada de verd i morat. Aquesta tela és allò que fan els equilibristes: *ahora más dificultoso*. Que vostè en sab molt, don Hermen? Ja ho sabiem, però no ho vulgui lluir tant. Ademés que sortiran males llengües i diràn que anava destinat per a escobertes del *Jugend*. Al costat n'hi ha un altre, amb mantón groc. No acaben d'agradar-nos les carns ni el darrer terme, pot-ser és la col·locació o que se'l menja aquella *Sevillana* del costat. Allò és dibuixar, salao! Vagin a mirar aquell braç, cavallers, i amb el braç mirin el vano i les robes i tot.

Després de *La gitana del canti* vé *La dels ulls verds*. Tornem a dir lo mateix: vagin a apendre de dibuixar, mirin el braç, vagin a apendre de pintar, mirin quin vano.

N.º 10. Retrat de Mlle. Sonia de Klamery, en podríem dir la senyora de l'hamaca. Trobem que l'Anglada li ha fet un flac favor an aquesta senyoreta. Tot és bonic en aquesta obra, el fons, les robes d'ella, aquell ocell estrany, tot, menys ella. De tots els quadres d'aquesta exposició és en aquest on trobem més aspre el color de les carns. Semblen avinades i ademés, cosa estranya en aquest gran artista, poc construïdes.

I ara, senyors, no'ls sembla que per avui ja n'hi ha prou? Ho deixarem per la setmana entrant que hi ha que parlar de moltes coses encara.

Un senyor Pardiñas exposa a càl Esteve. Diu que és pintor de la infanta donya Pau.
Si nosaltres coneguèssim a la infanta donya Pau, li diríem:
— Aquest és el seu pintor? Sí? doncs faci's retratar.

R.

ESQUELLIOTS

Per a alegrar-nos les festes de Pasqua ens han visitat els simpàtics coristes figuerencs, que han vingut acompanyats de la cobla «Antiga Pep», també de Figueres.

Al arribar, entonaren algunes composicions a la plaça de Sant Jaume.

Ben fet.

El nostre Ajuntament necessita, com el pa que menja, els sanitosos aires de la tramontana.

I respecte a la cobla, una idea an en Pic:

Que no podrien fer un canvi amb els federals figuerencs?... Enviar-los an ells la nostra banda municipal i quedar-nos nosaltres amb la cobla empordanesa?...

**

També ens han visitat els honorables *Xiquets de Valls*, alçant castells i espadats davant de la Casa de la Vila.

Mentres els forçuts tarragonins feien gala de la seva habilitat amb els seus arriscats equilibris, un aixerit regidor regionalista que'ls contemplava des del balcó del mig, va exclamar:

— Noi que'n saben d'enfilar-se!... Sembla que ho hagin après de la nostra colla!

L'intervenció de Itàlia a la guerra europea ha sigut el gran aconteixement de la setmana. I com és natural ha sigut causa —i això és lo pitjor— de moltíssims articles de literatura més o menys guerrera.

Són aquests articles una mena de *revàlida* en estratègia que demanen els terrissadors de taula de cafè.

Un n'hem vist que's titolava *Adelante, Itàlia*. Al menys aquest és un article amb modors. *Passi, passi*. No'ls hi sembla?

Doncs, en quant a llegir l'article... passin, passin.

Paralelament amb la gran guerra europea, continua, a Barcelona, la gran guerra contra les mosques, benemèrita acció higiènica iniciada pel regidor-metge senyor Mesa.

Ara la batalla es dona en els mercats, obligant-se als venedors de viandes a que tapin, amb teles especials, totes les parades de comestibles.

Aplaudim la mida previsor, i a una altra!

Ja ho vàrem dir que amb això de les mosques hi hauria tela tallada per a estona.

El dia 20 de maig d'aquest terrible any de desgracia 1915, ha sigut solemne i passarà a l'Historia (aixís amb majúscula, per a no confondre-la amb la d'en Lafuente). Aquell dia el món sencer tenia els ulls fits en Itàlia, que havia de determinar la seva actitud en el conflicte europeu.

Tota Europa estava pendent d'aquesta determinació. Arreu del món la Itàlia tornava a ésser, essencialment, el pensament llatí. L'irradiació fortíssima de la paraula que ella pronunciava ha estat aquests dies la més important —anavem a dir l'única— preocupació de les nacions. Aquesta paraula demanava un ressò. I l'ha tingut a tot arreu.

A tot arreu?... Veiam, veiam! Diumenge a la tarde, a les Rambles de Barcelona, uns bailets venen els diaris que acaben de sortir. I criden les noves sensacionals.

Escoltem:

—... Amb l'intervenció d'Itàlia i la gran victoria... del Gallo a les Arenes...

Dolceses de la neutralitat!

Llegeixin:

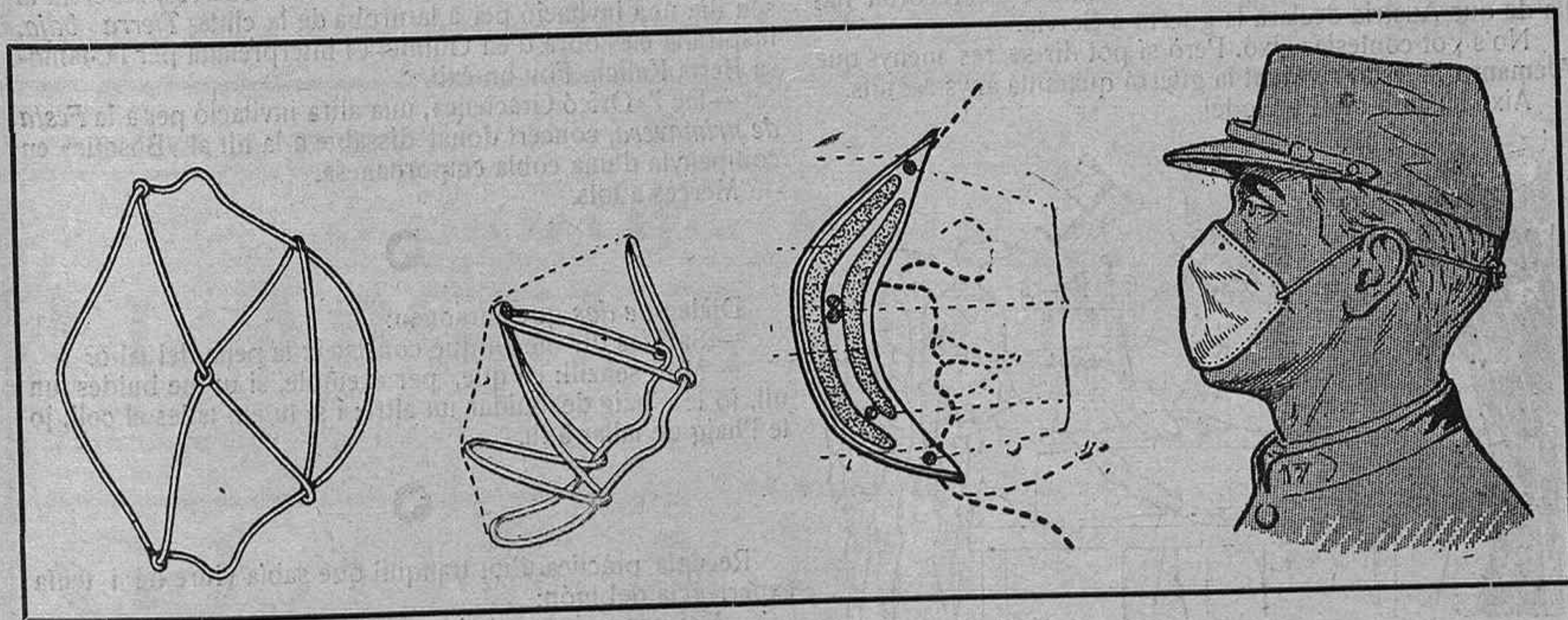
«Se está procediendo al repintado de la jaula donde se alberga la elefanta Julia.»

A la cuenta la han volgut fer anar mudada perquè un dia d'aquests era el seu sant; però, no troben que això no està bé, que ara's recordin de pintar-li la barraca?

Els amos de casa tenen obligació de fer reparacions als pisos abans de que hi entrin els inquilinos.

Quan el llogater és a la casa, no hi ha dret a molestar-lo. Per bestia que sigui.

Que's digui! Que se sàpiga! Hi han coses que deuen ésser conegudes de tot-hom. I aquesta n'és una i de les grosses.

LA CARETA DEL SOLDAT

Contra la novíssima defecació alemanya dels gasos asfixiants, les tropes al·liades han hagut de procurar-se aquest senzill aparell que consisteix en un mecanisme de filferro (1) ductil a tota mena de moviments del rostre (2), que porta en son interior unes compreses d'essència (3), i que va cobert d'una tela especial que permet en absolut la respiració.

Vostès recordaran que en Boladeres ha caigut fet i fet, per tot aquell enrenou del trànsit del dijous sant.

Vostès recordaran que altres anys, amb motiu de la processó i les festes del Corpus, hi ha hagut al Ajuntament gran aldarull de discussions, per si es feia o no's feia massa gasto de requincalla...

Perfectament.

Doncs ara sembla que en Pic disfrutará tot l'istiu la vara. I sembla també que l'Ajuntament contribuirà d'una manera esplèndida al major esplendor del Corpus. Fins se faràn trajos nous als gegants.

La qüestió és no moure soroll.

I quin modo de fer els gegants!

Dijous passat, la colonia cubana va celebrar amb una gran festa el XIII aniversari de l'indépendencia de l'illa de Cuba.

Ens hi havem adherit de cor i de pensament, perque això de l'indépendencia és sempre una cosa digna de festejar-se.

I sinó que ho diguin els dependents del Centre de les inicials interminables.

Se troba a Barcelona el famós pintor Sorolla.

Diuen que ha vingut cercant un tema català per a un dels plafons que pinta per a la decoració del Museu Hispà-Americà de Nova York.

Un tema ben català?

Cregui'ns, senyor Sorolla: Pinti an en Muley-Hafid regalant un rellotge.

Com era d'esperar, la Comissió de savis higienistes madrilenys que vingué a captar aigües... i simpatfes a Barcelona, després d'un llarguíssim i detingut anàlisi de les mateixes, ha dictaminat favorablement.

Segons ells, doncs, les nostres aigües són absolutament pures.

Felicitem-nos-en.

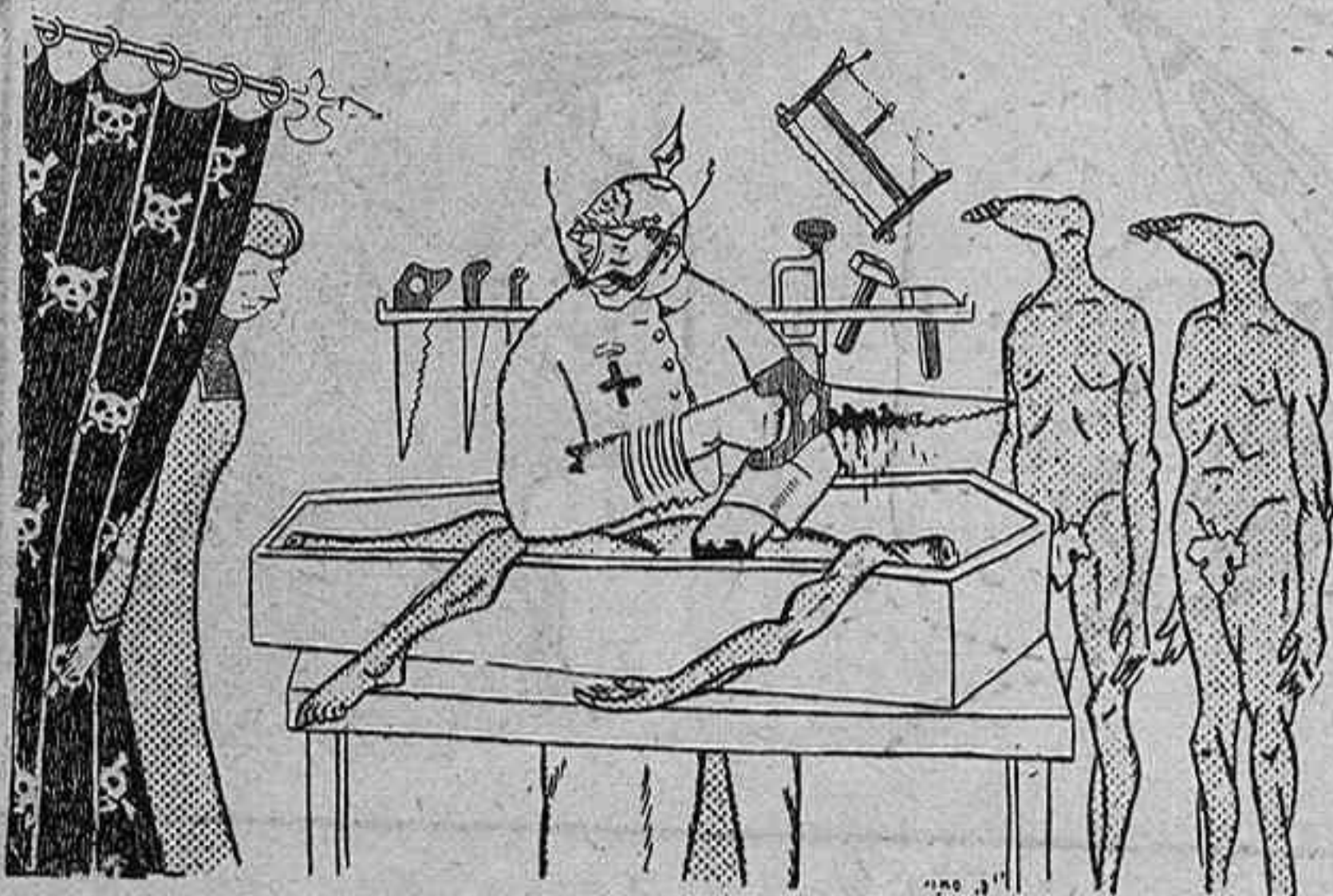
Felicitem-nos-en, i prenguem les degudes precaucions.

Hi han discussions que semblen fantasies. D'aqueixes discussions neixen raonaments d'aquells que, com no diuen res, semblen aplastants.

Un d'aquests és el de quins combaten a l'Italia per trencar la Tríplíce, dient: Després de deu mesos s'enrecorda Italia de que Austria declarà la guerra a Servia?

No's pot contestar aixó. Però sí pot dir-se res menys que Alemanya ha estat rumiant la guerra quaranta anys seguits.

Aixó sí, amb molt mètode!

A LA CLÍNICA KULTURAL

—Com va aixó, doctor?

—Molt bé. Ja acabo de tenir un altre pan-germanista a punt.

L'alcalde accidental es mostra bastant disgustat perque en una visita d'inspecció, feta de bon dematí als mercats, va poder comprobar que algun director no's trobava en el seu lloc.

Que és ignocent en Pic!

Home, és clar!... Qui li feia anar tant d'hora?

Les visites d'inspecció als mercats es fan de 10 a 12; i encara s'avisava als interessats el dia abans.

Si ho hagués fet aixís, no dubti l'alcalde semi-popular (el popular és en Junoy), que hauria trobat els directors complint la seva obligació.

Un dels jutjats del centre practica actives diligencies per averiguar el parader d'un fulano que va cometre una important estafa.

La víctima del fet és un tal Manel Varalta.

Que's posi tranquil aquest senyor.

Aquí no hi ha més Varalta que la dels pillos i lladregots.

A l'única representació de dances donada al teatre «Romea» per l'excelsa ballarina belga Felyne Verbist, va assistir-hi lo milloret de Barcelona.

En una butaca de primera fila hi havia el senyor Esteve, que mantenía constantment els binocles arràn de pantorrilles.

—Què me'n diu de les belgues?—li varen preguntar.

I el senyor Esteve, tot caient-li la baba, respongué:

—Que ara sí que comprenc l'obsessió alemanya.

—Quina obsessió?

—La de trencà'ls-hi la neutralitat.

El tinent d'alcalde senyor Rosés, ha disposat que's giri una visita d'inspecció a les cases de dormir.

Ve't-aquí una cosa que podria molt bé fer-se-la ell mateix. I que no hauria d'anar gaire lluny.

Una visiteta a certes oficines municipals, i hauria vist que cada dependencia és una casa de dormir.

Tot bitxo dorm de cap a la taula.

NOTES DE CASA.

—De la Casa pel·liculera Casanovas-Arderius, rebérem al seu dia una invitació per a la proba de la cinta *Tierra baja*, inspirada en l'obra d'en Guimerà i interpretada per la famosa Berta Kalich. Fou un èxit.

—De l'«Orfeó Gracienc», una altra invitació per a la *Festa de primavera*, concert donat dissabte a la nit al «Bosque» en companyia d'una cobla empordanesa.

Mercès a tots.

Diàleg de dos que enraonen:

—Sabries dir-me en què consisteix la pena del talió?

—Molt senzill: en què, per exemple, si tu me buides un ull, jo te n'haig de buidar un altre; i si tu em talles el coll, jo te l'haig de tallar a tu.

Recepta pràctica d'un tranquil que sabia viure bé i tenia experiència del món:

—Mai per mai que algú et vingui a demanar diners, no'l tiris escales avall; és més senzill i més còmodo donar-li bons consells i enviar-lo a casa d'un conegut.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

PREMI FASTENRATH 1915

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

Novela de **SANTIAGO RUSIÑOL**

EDICIÓ POPULAR

Un tomo 8.º

UNA pesseta

MANUAL DEL PERFUMISTA

...
EL TOCADOR MODERNO

UNA peseta

NOVEDAD

JOSÉ FRANCOS RODRÍGUEZ

LAS SUBSISTENCIAS

Un tomo 8.º

Ptas. 2

BIBLIOTECA PARA NIÑOS: **A. B. C., Una peseta**

OBRA NUEVA

GABRIEL MIRÓ

EL ABUELO DEL REY

Un tomo en tela

Ptas. 3

GLOSARI per XARAU

:: UNA PESSETA ::

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL GONDOLER VENECIÀ

—Apa, senyors neutrals,... qui s'embarca?